

VEČERNI LIST

Posamezna številka 40 vln.

NEODVISEN DNEVNIK

Posamezna številka 40 vln.

Cene po pošti:
za celo leto . R 50'—
za pol leta . R 25'—
za četrt leta . R 13'—
za 1 mesec . R 4'50'
Za Ljubljano mesečno 4'50'
Uredništvo in uprava:
Kopitarjeva ulica št. 6
Uredn. telefon št. 50

Katoliško ljudstvo!

V dneh družabnih preosnov in preobratov, ki posegajo globoko v srca posameznikov in v življenje narodov, v dneh, ko se snuje usodna zgodovina in poraja nov vek, pozivamo in kličemo na manifestacijo krščanskega prepričanja. Jugoslovanska katoliška telovadno-kulturna mladinska organizacija Ore! napravlja polet v Maribor in sklicuje za dneve od 29. julija do 3. avgusta 1920

PRVI SLOVANSKI ORLOVSKI TABOR.

Ob tem svečanostnem prazniku katoliške mladine naj slavi zmago socialna misel krščanske vzajemnosti; zato naj se zbere vsi: delavec, kmet, obrtnik, uradnik, razumnik. Vsi stanovi naj se zavedo, da tvorijo v krščanstvu eno družino. Predačijo naj se, da je njih mladina nastopila pot prave svobode, da se je uvrstila med bojovníke za uveljavljanje katoliških načel, za izenačenje pravic, za spoštovanje poštenega dela, za dosego stanovskega in mednarodnega bratstva.

Katoliška mladina je seme nove, zdrave družbe. Posejano je v zemljo, ki jo je razoralo strašna svetovna vojska. Sistem laži in krivic je strl. Drevo večnih resnic pa zeleni in ob tem drevesu se zbira zdrava, čila, vzorna in značajna mladina, ki hoče ob navzočnosti kulturnih narodov slaviti svoj dan. Ob idealni mladini pa naj črpajo vsi, ki se zberejo k skupnemu prazniku, navdušenja za vzvišene vzore.

Na ta slavnostni praznik vabimo torej vse bratske orlovske odseke iz Jugoslavije, vsa bratska orlovska društva iz Češkoslovaške republike, iz Združenih in drugih ameriških držav, ter katoliška telovadno-kulturna udruženja iz Poljske republike. S srčnim veseljem bi radi pozdravili tudi vse dobromisleče brate iz Rusije in drugih slovanskih držav, kakor tudi iz Francije, Anglije, Belgije, Nizozemske, Švice, Španske itd.

Vse vabimo in prosimo, naj se pravčasno pripravijo ter nam sporoče, v kolikem številu se nameravajo udeležiti slovanskega orlovskega slavlja.

Vabimo končno katoličane vseh navedenih narodov in držav iz vseh stanov in organizacij. Prihitite k nam in dajte s tem izraza katoliško-kulturni vzajemnosti!

Bog živi!

Ljubljana, o Božiču leta 1919.

Predsedstvo osrednjega pripravljalnega odbora za prvi slovanski orlovski tabor v Mariboru:

Dr. Anton Korošec, pokrovitelj. Jože Pirč, predsednik. Leopold Eiletz, I. podpredsednik. Cilka Krek, II. podpredsednica. Ivan Mazovec, III. podpredsednik. Jože Stabčej, glavni tajnik. Jože Gostinčar, odbornik. Janez Brodar, odbornik. Ludovik Tomažič, glavni blagajnik.

Slovenski socialisti za nekrščansko šolo!

Ljubljana, 31. dec. Včeraj smo poročali, da je liberalno-socialistična vlada na Češkem uvedla nov šolski zakon, ki je vsaj delno odpravil razkristjanil. Starši vendar ne smejo pozabiti, da bi se otroci vzgajali v šoli, ker nečejo, da bi se otroci vzgajali v nekrščanskem in protikrščanskem duhu. Krščanski starši so začeli štrajk, dokler ne bo šola zopet krščanska. Tudi pri nas hočejo liberalni kapitalisti ter socialisti tako napraviti. Včerajšnji »Naprej« piše dobesedno tako le:

»Delavstvo hoče svobodno šolo. Noče, da bi nam še nadalje vzgajali mladino du-

hovniki. Socialisti zahtevamo ločitev cerkve od države! V politiko in izobrazbo naše mladine naj se cerkev ne vmešava!«

To je isti program, ki ga je pred 10 leti objavil Kristan na shodu slovenskih svobodomislecev. Tedaj se je glasilo: Svobodna šola! Boj proti klerikalizmu! To je boj proti katoliški Cerkvi!

Krščanski delavci in delavke! Kako dolgo boste še trpeli, da se bodo ti ljudje šopirili med slovenskim delavstvom! Proč z njimi! Proč z njihovimi organizacijami! Ne grešite nad svojimi otroci!

Srbski volilni red za celo državo.

LDU Belgrad, 30. dec. Včeraj je imel ministrski svet sejo, na kateri so razpravljali o volilnem zakonu za narodne poslance. Kot osnova je sprejet srbski volil-

ni red. (Tak volilni red, ki je zastarel, nedemokratičen in protidelavski, nam okroirajo kapitalisti s pomočjo socialistov. Sramota!)

Socialistična internacionala se povsod cepi.

LDU Berlin, 30. dec. (DunkU) »Deutsche Allgemeine Zeitung« javlja iz Curiha: Internacionalni kongres socialističnih in komunističnih dijakov v Ženevi se je razcepil. Komunistični zastopniki Švice,

Francije, Italije in Nemčije so pristopili tretji internacionali in se konstituirali kot mednarodna komunistična dijaška federacija.

Naša posojila na zapadu.

LDU Belgrad, 30. dec. »Pravda« javlja: Vprašanje v najetju posojila v Ameriki se ne bo moglo rešiti prej, kakor da se reši vprašanje odškodnine in ratifikacije miru. Za enkrat obstaja uradna ameriška ponudba za posojilo 100 milijonov dolarjev.

LDU Belgrad, 30. dec. Zvedeli smo, da je naš državi izplačan nov Evans 50 milijonov frankov. Od tega smo prejeli od Angleške 25 milijonov in ravno toliko od Francije.

Francija dolžna nad 200 milijard.

LDU Pariz, 30. dec. (DunkU) Poročevalec finančne komisije senata ugotavlja v poročilu, da je narodni dolg Francije dne 30. junija 1914 znašal 34 milijard 188 milijonov frankov, da pa znaša danes 207 milijard 269 milijonov frankov, med tem 90 milijard nezaloženega dolga.

Teror.

LDU Amsterdam, 30. dec. (DunkU) Po brezličnih poročilih iz Moskve so za-

Ob novem letu.

Danes je zadnji dan leta. Poglejmo malo nazaj, da lažje napravimo načrt za bodočnost.

Krščanska delavska organizacija stoji pred važnimi nalogami. Oglejmo se v glavnih obrisih svoje doslej započeto delo. Leta 1919. je bilo leto hudih bojev in velikih težav. Razpredli smo svojo strokovno organizacijo po vseh delih domovine, šli smo med vse stroke, marsikje orali ledino, vedno pa stali v hudem boju — ne s socialno demokratsko idejo, ki ni in ne more biti močnejša ko je krščanska socialna — ampak v boju s socialno demokratskim terorjem. Lahko rečemo, da je požrtvovalnost in prepričana stanovitnost naših tovarišev zmagovala. Za leto 1920. nam je treba pričakovati še hujših bojev, ki pa se jih ne bojimo, ker bodo naši izurjeni borci tudi poslej brez dvoma storili svojo dolžnost povsod in vselej. Vidimo že, da se vkljub socialističnemu nasilju naše vrste skoro povsod vedno bolj tesno združujejo, medtem ko se vrste nasprotne teroristične organizacije sumljivo majejo. Delavstvo uvideva, da je socialistična strokovna organizacija voditeljem le bojno sredstvo v dosegu političnih namenov in osebnega profita. Zato se med socialističnim delavstvom pripravlja razkol, medtem ko se pri nas vedno bolj tesno združujemo.

Socialna demokracija se je pokazala v svojem delovanju brezplodna. Kaj pomaže vsa njena navidezna moč in kupčijsko preračunan radikalizem, ko pa sedaj, ko je že pol leta na vladi, ne more in ne zna za delavstvo doseči ničesar. Delavska zakonodaja ni bila še nikdar bolj zanemarjena kakor je danes. Dobili smo edino 8 urni delavnik, pa še tega je izdelal naš tovariš Gostinčar, ki je par mesecev bil mestu socialističnega ministra za socialno politiko. O vsem drugem socialnem delovanju ni nobenega sledu pod vlado socialistov.

S tem prehajamo na politično polje. Politična naša organizacija je zaostala. To bo treba popraviti takoj! S politično organizacijo si bomo izvojevali zahteve svojih strokovnih organizacij. Pa ne le to! Poglejmo le prehrano, ki je je deležno ljudstvo, odkar jo socialistični minister vodi! Kruha vedno manj, cene vedno višje, nič soli, nič petroleja, premoaga, obleke itd. Pač pa je mesto teh naših potrebščin vedno več verižnikov, milijonarjev in oderuhov. To je delo socialističnega ministra! Davek na vojne dobičke spi, o socializiranju ne čujemo nič, agrarno reformo zavlačujejo, bolni delavci in invalidi čakajo socialnih postav — vse zaman. Socialist je postal hlapec kapitalizma! Kaj mu je mar usoda delavca — proletarca! Delavec potrebuje danes poštene, nepodkupljive ljudske in delavske politike! Zato razpredimo svojo politično organizacijo! To bodi važen kos našega dela v letu 1920!

Zavedati se moramo, da se še tako dobra misel brez požrtvovalne propagande ne more razviti. Propaganda pa je stvar vnetih agitatorjev. Še tako vnet agitator pa ne more trajno biti na delu, če nima za seboj propagandnega materiala. Lahko sicer pobija delo socialne demokracije, ki se sama razkriva za dekle kapitala. Toda treba je širiti pred vsem naše ideje, naš program. V to naj mu služi delavski tisk. Menimo, da krščanski delavski tisk v sedanjih razmerah vrši svojo dolžnost. Zato je naloga vseh, ki so dobre volje, da ga širijo, krepi in tako dajo celokupni organizaciji možnost, da se razvija in pogloblja.

Zato pozivljamo na delo za Večerni list! Vsak organiziran krščanski socialc ga mora imeti! Dajmo ga čitati tudi drugim, ki niso še pri nas! Naj se razširi resnica in razmahne naša ideja! Tudi dnevno izdajajmo naročaje in širite! Saj ni draga. Borih 4.50 K na mesec bo zmogel pač marsikdo! Zavedajte se, da smo vsi desetstisoči organiziranih kršč. socialcev brez lista obsojeni v molku, da je naše delo in naš razvoj zavrt! Ne pustite, da bi krščanski delavski dnevnik moral hirati vsled pomanjkanja naročnikov!

Zato na delo za »Večerni list«, na delo za delavski tisk!

Potom tiska širimo kršč. socialno delavsko misel!

Na veselo delo v letu 1920!

Nezaslišano nasilje.

Belgradsko finančno ministrstvo je odpustilo v zagrebški tobačni tovarni vse krščansko-socialne delavce in delavke iz podjetja. To je storilo na zahtevanje socialistično organiziranega delavstva.

Liberalci in socialni demokratje so se torej postavili na stališče, da delavci v naši državi ne smejo imeti svobode mišljenja, ampak da morajo misliti socialistično. Ali socialpatriotsko ali boljševiško, tega ne vemo.

Borba med krščansko-socialnim in socialističnim delavstvom v zagrebški tobačni tovarni se je odigrala že dolgo časa. Svoječasno je storil bivši minister Gostinčar vse, da ščiti krščansko-socialno delavstvo. Toda socialistično delavstvo ni prenehalo s svojim terorizmom ter je celo z dejanjskim nasiljem nastopalo proti krščanskosocialnim delavcem in delavkam. V tej borbi se je sedaj finančno ministrstvo postavilo ob stran socialistov ter krščansko-socialne delavce kratkoma vrglo na cesto.

Demokratje, socialni in liberalni, so začeli izvajati boljševizem, in sicer od njegove najslabše strani, da nastopajo z nasiljem, z diktaturo! Kdor ne misli tako, kakor sedanjí mogotci na ministrskih stolih, on mora neusmiljeno na cesto, brez zaslužka, brez kruha. Boljševistično nasilje pa se ni začelo, čujte socialdemokratske mase, proti kapitalistom, vojnim dobičkarjem, izvoznikarjem, verižnikom, ampak proti ubogim delavcem. To je značilno za liberalne in socialpatriotične »boljševike«.

Mi slovesno protesiramo proti temu nečutenemu nastopanju sedanje vlade proti krščanskim delavcem. Ali se je v resnici že začel kulturni boj? Ali hočete pogaziti vse, kar je zavedno katoliško? Ali nimajo krščansko-socialni pristaši nobene pravne zaščite več? Brdiko nam je pri srcu, ako pomislimo, da se taka nasilja vršijo v naši novi državi, ki smo si jo predstavljali državo svobode in pravice.

Slovensko krščansko-socialno delavstvo gotovo ne bo zamudilo te prilike, da se izreče solidarnim z zagrebškim delavstvom in da mu prične na pomoč. Proč z nasiljem, proč s tiranstvom, proč z diktaturo! Svobodo in pravico hočemo!

Ruska boljševiška vlada.

Že dne 24. t. m. nam je radiobrožjav iz Moskve naznanil, da se je v ruski sovjetski vladi izvršila velika izprememba. Mi smo jo javili, vendar smo čakali na kak popravek ali dopolnilo, ker je prišel brzojav preko dvomilijevne postaje, preko Berošina. Do danes ni nobenega nasprotnega poročila, zato je verjetno, da je vest resnična, čeprav si še vedno ne upamo trditi, da je vest absolutno verjetna.

Vest pravi, da je združeni sovjetski kongres dne 20. decembra volil nov izvrševalni odbor in da je izvolil z veliko večino Kalinina za predsednika. Ljeninga je izvolil za drugega predsednika. Iz tega sklepajo, tako pripoveduje radiobrožjavna vest, da v sovjetski Rusiji pojema Ljeningov vpliv in da ugaša njegova zvezda. Kalinin je v svojem govoru po volitvi izjavil, da bo prva naloga nove sovjetske vlade, da se preskrbijo živila in se blaži vladajoča beda.

Ne verjamemo, da bi se ta izvolitev izvršila proti Ljeningovi volji, kajti Ljening ni slaboten starček, kateremu bi se dobro zdelo, ako ga izvolijo vsaj za drugega predsednika. Ljening je gotovo izmed največjih osebnosti, ki so se pojavile tekom svetovne vojske in dobro precejeno svoje in svojih sodrugov moči. Gotovo prisoja Ljening Kalininu več spretnosti v prehranjevalni politiki in ga bržkone smatra tudi v sedanjem mednarodnem političnem položaju za ono osebnost, kateri bo lažje nego Ljeningu

samemu priboriti priznanje ruske sovjetske vlade. Da sta Angleška in Amerika precej nagnjeni, priznati sovjetsko Rusijo, je znana stvar. Le Francija se še upira z vsemi močmi.

Dne 23. t. m. je tiger Clemenceau govoril v pariški zbornici o Rusiji. Izraževal se je še nenavadno ostro proti sovjetski ruski vladi. Imenoval jo je najbolj barbarško in najbolj osovraženo državo, ki je kedaj obstojala ter nadaljeval: »Mi ne samo, da ne bomo nikdar sklenili miru s sovjetsko Rusijo, ampak mi je tudi ne bomo nikdar dopustili. Nemčija se pripravlja, da na tistem kolonizira del Rusije, zaradi tega se mora Rusija obkoliti z bodečim žičevjem.«

Kaj namerava Nemčija, tega ne vemo. Toda da hoče Clemenceau s svojo glavo prisiliti Rusijo, kako vlado naj ima in po katerih socialnih principih naj uredi svoje notranje razmere, to se nam zdi smešno prizadevanje. Anglija in Amerika sta že opustili misel, da bi se nadalje igrali jako drago ulogo policajev za Rusijo in se previdno umikata. Francija ima sicer interes, da bi se zopet upostavil kapitalističen režim v Rusiji, kajti caristična Rusija ji dolguje 15 milijard frankov, vendar bo tudi ona morala pripoznati navsezadnje princip: Rusija Rusom!

Slišimo, da tudi v Belgradu simpatizirajo s starimi predstavniki caristične Rusije. Nam se zdi neumestno, da bi se mi na kak način vmešavali v notranje ruske razmere. Ako ruski narod ne bo hotel sovjetske vlade, se je bo znal sam iznebiti, ako jo bo hotel, mi nimamo pravice, intrigrirati proti njegovi volji.

Politične novice.

+ Na mariborskem kršč. socialnem delavskem shodu, ki se je vršil 21. dec., in o katerem smo že poročali, so bile po govorih posl. Gostinčarja in tovarišev sprejete naslednje resolucije: 1. Kršč. misleče delavstvo, zbrano na shodu J. S. Z. v Mariboru, protestira odločno proti temu, da sedanja vlada razpušča samovoljno občinske zastope in nastavlja gerente, ki naj bi pripravljali in izvedli volitve v občinske zastope v zmislu in po volji sedanje vlade. Razpišejo naj se občinske volitve in izvršijo popolnoma nepristransko. — 2. Protestiramo odločno proti temu, da bi sedanja vlada oktroirala kakšen volilni red, ki bi ne odgovarjal pravi demokratičnim načelom in pravi ljudski volji. 3. Pribijamo, da sedanja vlada ni znala urediti prehrane in preskrbeti, posebno za delavske sloje, z najnujnejšimi potrebščinami ter da verizništvo še vedno bujno cvete. — 4. Zadržujemo, da ostane v naših ljudskih in srednjih šolah versko-nravnih pouk in vzgoja. — 5. Protestiramo proti izmenjavi kron v kakem drugem sorazmerju kakor 1:1. — 6. Mariborsko kršč. misleče delavstvo, posebno železničarji, protestirajo najodločneje proti nasilni agitaciji in terorizmu socialno-demokratičnih hujšakačev v delavnici južne železnice.

+ Sol za Slovenijo. Slovenski trgovci so kupili in plačali 280 vagonov soli, toda Avstrija še ni dobavila niti enega vagona soli, ker kaže nima ne vagonov ne premoaga. Ministrstvo za prehrano, oddelek Ljubljana, namerava poslati naše vlake po sol, da jo dobimo prej in se rešimo občutnega pomanjkanja soli. Gotovo bo s tem ljudstvu bolj ustreglo, nego da daje kapitalističnemu Ekonomu za politične namene vagona na razpolago.

+ Čudežni kroparski bankovec. Povest o kroparskem bankovcu je romala že po Belemgradu. Sedaj, ko se je iz gore nerresnic, ki so jo z združenimi močmi gradili demokratje in socialisti, porodila miš, jim vendar ta presneti bankovec ne da še miru. »Sl. Narod« pravi včeraj, da je golufija jasna. Mi pa našemu prijatelju vseh bank poveljamo, da ni še vse jasno in ne še vseh dni konec. Komisijo je sodišče oprostilo. A možje, ki so po nedolžnem trpeli, ne bodo molčali in bodo se govorili resno besedo s fistimi, ki so celo afero zakrivali. Takrat bo šele vse jasno. Trditve pa, da so izginili kolki, da nihče ne ve zanje, je prosto izmišljena. Toliko resnici na ljubo in »Slov. Narodu« v spomin.

+ Čigav je žitni zavod? Samo da bi prikrili neuspeh Bugšegove prehranjevalne politike, so socialpatriotje v včerajšnjem »Napreju« posegli po novem obupnem sredstvu: proglasili so žitni zavod za zavod Slovenske Ljudske Stranke. Patetično pozivajo ministerjalni hlapci: »Pozivljamo SLS in vodstvo klerikalnega zavoda, da nam odgovore, kam so prišla vsa (nota bene se pod dr. Brejčevim vladnim predsedstvom) uvožena živila za Slovenijo?« Gospodje vladni hlapci, dajemo vam ta-le odgovor: Žitni zavod je od svojega početka do danes državni zavod. Vi imate vlado v rokah in vsak dan lahko preiščete tudi delovanje žitnega zavoda. Zavod ni naš, zato tudi nimamo ne vplogleda, ne odgovornosti. Pozivljamo vas torej, da nam odgovorite! Ob tej priliki vas tudi pozivljamo, da nam odgovorite, kdo je izvažal živila in kože v Italijo?

+ Socialdemokratska vsiljivost. Iz Tržiča. Socialisti so začeli havzirati po občinah. Prodajajo staro že obležano blago, namreč laž, da so klerikalci krivi vojske, draginje, da drže s kapitalisti in druge budalosti, katerih ne veruje drugi kakor kak s kurjo pametjo obdarjen socialist. Tako blago so prodajali v Križu, Kovorju in pri Sv. Ani. Opravili so malo, ker vsiljivcev nikjer ne marajo. Ljudstvo postaja nezadovoljno, ker vidi, da je stranka rdečih bogata na obljubah, revna pa na delih. Obljubi veliko, izpolni pa presneto malo, najraje pa nič.

+ Socialni demokratje — sovražniki ljudstva. Iz Kovorja se nam piše: Socialisti so se vrgli z vso močjo na našo občino. Hočejo jo pri prihodnjih volitvah dobiti v svoje krepelje. Vedno prireajo sestanke, na katerih vzgajajo svoje kmečke odbornike, zabavljajo čez občino in dosedanje kmečke odbornike ter lažejo vsevprek. Kot govornika nastopata Bedina in Dobrin Gašper iz Bistrice. Kako požrtvovalno delujeta ta dva v prid občine in revežev se vidi iz tega, da se jima mora dobro plačati vsako pot, ki jo napravijo drugi možje zastoj. Bedina si zaračuna pot v Kovor s 15 kronami, ko je imel opravka na Brezju je hotel celo sto kron in to v škodo občine. Ko se je vozil v aprovizacijskih zadevah v Ljubljano, so mu morali vsako pot drago plačati. Tako zastopajo delavstvo ti socialisti, ki vedo toliko povedati o izkoriščanju očin po katoliških možeh. Dočim se drugi odborniku zadržujejo brezplačno v korist občanov, se mora socialistom vse plačati. Gorje občanom, ki bi jih dobili taki možje v svojo oblast. Zato hočejo kmetje skupno s krščanskim delavstvom nastopiti proti tistim, ki iščejo le svojih koristi in si na občinske stroške polnijo žep. Nič ne bo pomagal shod, ki so ga v zakotni gostilni na Brezju zadnje nedelje priredili. Vse kar so nakvasili radovednežem ne bo nič izdalo, tudi harmonika ne bo rešila rdečih.

+ Sol in tobak — monopol demokratskih veriznikov. Novosadska »Zastava« prinaša dopis izpod Kapele v Liki, kjer dopisnik odkriva neodgovorno početje demokratske uprave pri razdeljevanju soli in tobaka. Oba ta dva predmeta dobivajo v roke posamezni demokratski oblastneži, ki ju prodajajo dalje sistemu, ki več ponudi. Tako gre blago skoz več rigo pohlepni rok, in ko pride končno do prodaje na drobno, stane n. pr. kilogram soli 30—40 kron! Podobne so cene tobaka. Ljudstvo si ne more kupiti ne enega ne drugega, a po cestah dan na dan škripljejo vozovi, natovorjeni s soljo. V Slunju, Vojnici, Vrginmostu, Glini, Petrinju itd. je gotovo na vagonu soli, ki so jo zaprli v skladišča, namesto da bi jo razdelili ljudstvu. V časopisju je naznanjena nova pošiljatev soli, toda tudi o tej količini pravijo, da je že razprodana in da je ne pride med ljudstvo niti vrečo. S to soljo razpolaga organ dr. Poljaka, »Gospodarsko društvo« v Zagrebu, ki jo deli brez kontrole ter jo dobe v roke poveljni zasebniki. Po mestih in vaseh se ponuja sol na vagona, a ljudstvu je vsled strašnih cen nedostopna. Kako so take razmere močge? Vsi veliki solariji in trafikanti so demokratski pristaši, in zato danes nedotakljivi. Boljše bi bilo, da se lotiš trupene kače ali da pogaziš največjo svetinjo, nego da se dotakneš teh ljudi in njihovih lopovščin. Odvisno uradništvo molči, a ljudstvo si ne ve pomagati. — Tako dopisnik »Zastave«. Tako se godi ubogemu ljudstvu, ki je preživelo strašna vojna dni pod tujo upravo — po vojni pod domačo streho in domačo upravo! Demokratov in njihov hlapcev socialistov se bo narod spominjal kot strašne šibe.

+ Razpust uradniške organizacije. Hrvatski ban je razpustil »Zvezo javnih nameščencev«, češ, da je vodstvo zveze (ob nastopu za izboljšanje plač) prekorajlo društveni delokrog.

+ Proti albanskim tolpam. Nedavno so albanske tolpe pod vodstvom italijanskih častnikov in orožnikov izvršile več napadov na naše ozemlje in ujele en naš oddelek, broječ 20 mož in enega častnika. Naše čete so sedaj albanske tolpe popolnoma razkropile in upostavile red. Jugoslovanska vojaška oblast zahteva od poveljnika v Skadru, da se naše vojake, ki so jih odvedli v Clementi, nemudoma izpusti.

+ Avstrija proti Ogrski. Angleški listi poročajo, da vsebuje mirovna pogodba z Avstrijo poseben dostavek, ki se glasi: Avstrijska vlada se zavezuje, da bo na zahtevo vlad Združenih držav, Velike Britanije, Francije in Italije prepovedala uvoz, izvoz in tranzitni promet za vse blago med Avstrijo in Ogrsko za toliko časa, dokler ogrska vlada ne bo formalno sprejela pogojev, ki so jih stavili zaveznički.

+ Protiboljševiški načrt nemškega generala. V pogovoru s poročevalcem lista »Echo de Paris« je izjavil nemški feldmaršal Kluck mnenje, da bi se morala med Francijo, Anglijo in Nemčijo skleniti zveza za pobijanje boljševizma. Odstranitev današnje nemške socialistične vlade ne bi

bila potrebna, ker nemški socialni demokrati niso boljševiki.

Dnevne novice.

— Blagoslovljeno in uspehov polno novo leto 1920 želi vsem tovarišem, prijateljem in somišljenikom uredništvo »Večernega lista«.

— Za siromake in invalide v Sloveniji je dobilo poverjenišvo za soc. skrb iz Belgrada nakazanih 2½ milijona kron.

— Sredstvo proti neopravičenemu podraževanju mesa. V Splitu so bili mesarji še nedavno povišali cene mesa na 28 in 30 kron kilogram. Nato je mestna občina odprla svojo mesnico, kjer prodaja meso po 22 in 24 K. Sedaj so tudi mesarji znižali cene na isto mero.

— V socialističnem konsumu tržiščem imajo krizo. Dosedanji voditelj konsumna Vrhunec bo moral iti.

— Resnica ali šala? Pod tem naslovom smo včeraj poročali, da je na finančnem ministristvu v Belgradu padla beseda: »Katoliških cigaret ne maramo.« To se je baje zgodilo ob priliki, ko je šlo za vprašanje, da dobi ljubljanska tobačna tovarna več tobaka na razpolago. Danes smo od ljubljanske tobačne tovarne sprejeli naslednje pojasnilo: »Pod gornjim napisom objavljena notica »Večernega lista« bi utegnila izzvati mnenje, da uprava državnih monopolov zastopavlja tobačno tovarno v Ljubljani namencma in to ali iz plemenske ali verske mržnje. Da se ta dejansko popelnoma krivi nazer ne ukorenini, izvolite v svojem cenjenem listu priobčiti sledečo uradno pojasnilo vodstva ljubljanske tovarne: Ljubljanska tobačna tovarna je bila po razsulu starega režima v nekaterih vrstah tobaka razmeroma dobro založena. Vendar bi bili morali že zdavnaj izredno omejiti fabrikacijo, da nam ni dobavila osrednja monopolna uprava blizu eto vagonov tobačnih sirovin. Zlasti bi bili morali že ustaviti vso izdelavo priprostejših vrst tobaka, da nismo dobili vse sploh razpoložne množine banatskega tobaka iz letine 1917 in 1918. Tudi tobak za izdelavo cigar, s katerim smo bili najmanj založeni, je dospel baš zadnje dni. Da nismo preskrbljeni v vseh vrstah tako, kakor bi želeli, temu pa ni kriva monopolna uprava, ampak razmere. Upoštevati je, da je po pokrajinah, kjer se v naši državi prideluje tobak, divjala še v oktobru prošlega leta vojna furija in se je ob ti priliki od pičlega pridelka na tobaku dobršen del na vse strani razvlekel, tako da je državnemu monopolu slednjič prav malo ostalo. Nakup izven državnih meja pa se mora radi naravnost fantastičnih nakupnih cen na najnujnejše in najpotrebnejše omejiti. Kritika, ki se v tem oziru na ta ali oni način oglašja, je krivična še posebno zategadelj, ker je glede kadiva v primeri s sosednjimi državami naša država, zlasti Slovenija, še najbolje preskrbljena. Očitanje, da monopolna uprava glede zalaganja s sirovinami zanemarija tovarno v Ljubljani, pa je še najbolj neutemeljena, ker od vseh sirovin, ki so bile iz letine 1918 razpoložljive, so do malega vse v Ljubljano prišle. Tobaka iz pokrajin prejšnje Srbije pač nismo dobili, to pa zato, ker do zadnjega ni bilo tja železniške zveze. In izrek: »Katoliških cigaret ne rabimo!« naj bi bil padel, ko so se kompetentni činitelji obrnili na finančno ministristvo radi dobave sirovin! Kar se tiče kompetentnih činiteljev tobačne tovarne, se isti niso nikdar obračali na finančno ministristvo, ampak na monopolno upravo. Tam pa glede dobave tobaka ni izšel nijeden odklonilni odlok za našo tovarno. Ta govorica o katoliških cigaretah bo pač izmišljotina, kakršnih žalibog rodi sedanji nervozni čas vsak dan več ko preveč. — Zahvaljujoč Vas za objavo tega pojasnila beležim z odličnim spoštovanjem vodstvo tobačne tovarne v Ljubljani, dne 31. dec. 1919. — Ravnatelj: Mandelj.«

— Škandalozno ravnanje z vojniki-dopustniki na železnih. Vojak nam sporoča: Ko so se bližali božični prazniki, so naše vojaške oblasti izdale vojakom, ki so se nahajali v Ljubljani in so jih mogli pogrešati, »dopustnice« 4—6 dni. Na teh dopustnicah je bilo jasno označeno, da se tem vojakom potni stroški kreditirajo. In to baje na povelje drav. div. oblasti. To je bilo pač čisto prav. A ko je došel oddelek teh dopustnikov, ki so se vozili na Gorenjsko, k blagajni na ljubljanskem glavnem kolodvoru, se jim ni hotelo izstaviti kreditiranih voznih listkov. Končno je tu še šlo, ker jih je izstavil vsaj sprevodnik na vlaku. A ko so se ti ljudje, ki so se vrnili pred dobrim tednom iz Prekmurja (tjer so bili seveda kot vojniki stajajo plačani in zato seveda preobloženi z denarjem), vračali z dopusta, jih je že na jeseniški postaji nahrutila neka manipulanta, češ, kaj da hočete s tem papirjem, ter jih potem priporočila še izrevodniku, da jih je s pomočjo nekega orožnika šikaniral celo pot, in potem še celo one, ki so se jim pridružili z enakimi dopustnicami na Javorniku ter je od nekaterih (znana sta mi dva slučaja) tudi izsilil voznino. Druge so šikanirali še na ljubljanskem glav. kolodvoru. Prosimo

slavno drav. div. oblast, da pouti železniške oblasti, da bodo znale njena povelja uvaževati, ali pa naj takih povelj nikar ne izdaja, če nima moči, da jih uveljavi, tako da bo vojak vsaj vedel, pri čem da je, in da ga ne bo medtem, ko stoji v službi domovine, vsakdo lahko surovo šikaniral. Sicer morajo zgubiti vojniki še to zaupanje v državo, ki ga imajo, kot ga je zgubilo ljudstvo v našo vlado od katere že itak ne pričakuje nič več.

— Velika železniška nesreča se je pripetila 26. t. m. blizu postaje Dubica-Saš na Hrvatskem. Na vlaku št. 5851 je bila na dosedaj neznan način nastala eksplozija, vsled katere so bili mnogi vozovi uničeni in proga v dolgotni 30 m z vsemi nasipi popolnoma porušena. Ravnotako telefonika in brzojavna napeljava. Izmed ljudi je bil en vojak ubit, vlakovodja Bazeg, en vojak in en civilist težko ranjeni, petorica potnikov pa lahko ranjena. Na pomoč je prišel vlak iz Zagreba z zdravniki in komisijo. Ranjence so prepeljali v zagrebsko bolnišnico. Eksplozija je bila tako silna, da so po bližnjih vaseh popokale šipe v oknih, dim in zadušljivi plini so se širili daleč naokrog. Zgorelo je med drugim šest vagonov prediva. Vlaki so morali nekaj časa voziti preko Novske in Dužega sela; 27. t. m. je bila proga zopet v redu.

— Klaverjev koledar za leto 1920 je izšel. Obsega zanimive povesti in članke iz življenja zamorcev v Afriki, Stane namo 1 K 50 vin. in se naroči pri Klaverjev družbi v Ljubljani, Pred škofijo 8.

— Valuta na zagrebski borzi dne 30. decembra. Ameriški dolarji denar 9100, blago 9300; avstrijske krone d. 56, bl. 58; levi blago 180; carski rublji d. 144, bl. 147; dinarji d. 397, bl. 400; franc. franki d. 900, bl. 910; napoleon d. 340, bl. 345; marke d. 242, bl. 247; leji d. 294, bl. 298; ital. lira bl. 735.

— Tatvine in ropi na Dunaju. Švicarski list »Tribune de Geneve« javlja iz Dunaja: Dunaj je danes po banditih najbolj vznemirjena prestolnica. Nikjer človek ni varen. Vlada je nezmožna, da bi napravila red in preprečila nerednosti, ki se dan na dan množe. In je noči, da se ne bi izvrtil roparski umor ali napad. Zlasti se množe žepne tatvine po kolodvorih. Mnogo kolodvorskih nameščencev je v zvezi z zločini, ki mnogokrat nastopijo v uniformah, da svoja hudo delstva lažje izvajajo.

Ljubljanske novice.

Ij Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov vabi k novoletnici, ki jo priredi dne 1. januarja 1920 v Rokodelskem domu, Komenskega ulica 12, točno ob pol 6. ur zvečer. Spored: 1. Kammerlander: Božična pesem. Zbor s tenorsolo (g. A. Jelčnik) in spremljanjem harmonija. 2. F. Kozin: Križani na moru. Zbor. 3. Ant. Fester: Povejte ve planine! Zbor. 4. F. Vilhar: O ti dušo Samospev (poje g. Fr. Rus). 5. Hrabroslav Volarič: Oj rožmarin Samospev (poje g. Fr. Rus). 6. »Sv. Janez in ropar.« Igra v štirih slikah. Priredil V. Steska. 7. Govor. 8. »Ob gozdnem znamenju.« Božična igra v dveh dejanjih. Vstopnice: Sedeži I. vrste 4 K, II. vrste 3 K, III. vrste 2 K, stojšča 1 K. Vstopnice se prodajajo dne 1. januarja dop. od 10. do 12. ure v Rokodelskem domu, Komenskega ulica 12, in pred pričetkom Novoletnice pri blagajni. K obilni udeležbi vabi odbor.

Ij »Dramatičen večer« na Ljudskem odru se je obnesel zelo dobro, v zadovoljstvo občinstva in igralcev. Igrokaz »Pred smrtjo«, kakor tudi komedija »On, ona, on«, nudita obilo umetniškega užitka; posebno zanimiva je po svoji originalnosti in duhovitosti »On, ona, on«, ki na posameznih mestih gledalca kar preseneti. Predstava se bo ponovila jutri, na novo leto, ob pol 8. uri zvečer. Vstopnice se dobijo kot navadno. V nedeljo, dne 4. januarja, bo igral Ljudski oder na novo nastudirano igro »Pri belem konjčku«.

Ij Umrlj so v Ljubljani: Marijeta Snoj posestnica, 72 let. — Barbara Nemančič strežnica, 50 let. — Ana Bašelj, žena mizarkega pomočnika, 69 let. — Terezija Meglič, strežnica, 54 let. — Viktorija Nada Kenda, hči preglednika finančne straže 18 mescev. — Marija Trnovec, hči begunca, 2 leti. — Valentin Okeršlar, sin železn. delavca, 2 leti. — Marija Juvan, vdova železn. delavca, 85 let. — Ivana Debeljak, kovačeva žena, 42 let. — Frančiška Dejak, slavnika, 39 let. — Marija Skok, posestnikova žena, 38 let. — Lovrenc Moder, občinski revež, 78 let. — Albert Zajec, mesarski pomočnik, 23 let. — Stefan Sever, mizarjev sin, 2 leti. — Terezija Ambrožič, šivilja, 65 let. — Ivan Krajšek, železn. delavec, 64 let. — Marija Kopar, zasebnica, 47 let. — Uršula Okorn, strežnica, 50 let. — Josip Vreček, sin vlakovodje, 22 dni. — Josip Bergant, ključavničar, 48 let. — Marija Majer, zasebnica, 56 let. — Terezija Malavašič, zasebnica, 89 let. — Frančiška Krapež, delavčeva hči, 6 let. — Alojzija Bervar, služkinja, 48 let. — Fran Pavlič, železn. asistent, 28 let. — Viljem Lipovšek, pravnik, 23 let. — Jan. ko Cadež, rejenc, 17 dni.

vstran, pa bodisi socialistične ali krščanske. Torej nov način boja kapitalistov in njih ovčje s konzumnimi organizacijami, ki bi morale postati temelj gospodarske obnove. Kjer so milični podpora, tam naj služijo zasebniki, konzumi pa hiračje; ko bo pa treba zopet postaviti se nasproti brezobzirnemu kapitalu brez vladne subvencije, potem pa riskiraj zopet organizacija konzumov. Od vseh udeležencev pa se najbrž niti eden ni zavedal položaja. Lepo po starem tiru naprej... dokler gre, potem pa sedni dan. Če pa potem kakega župana vprašajo, kako stvar stoji, ti reče: »Ne vem, kako delajo na Prevaljah, in nihče noče biti za poslovanje odgovoren.

Delavska politična organizacija.

Katoliško delavsko društvo. V nedeljo, dne 4. januarja 1920, ob 10. uri dopoldne se vrši izredni občni zbor v prostorih Jugoslovanske tiskarne, III. nadstropje (v knjižnici). Ker je na dnevnem redu važna vprašanja, se prosijo zaupniki, da se zanesljivo in v obilnem številu udeležijo tega občnega zbora. — Odbor.

Krekova prosveta.

25 letnica Krekove prosvete — Katoliškega društva za delavke, služkinje in zasebne nastavljenke, se je vršila z vso prisrčnostjo in slovesnostjo v cerkvi in izven cerkve. Cerkevni govor v nedeljo je imel škof dr. Karlin. Ob 5. popoldne je bilo slavnostno zborovanje, zvečer pa dramatični in pevski večer v Ljudskem domu. Bog daj obilo uspeha vrli organizaciji, ki šteje danes že 1500 članic. Po prazniku znova na delo!

Organizacijski sklad.

Za razvoj delavske organizacije. Skupinam, ki igrajo v korist organizacijskemu skladu J. S. Z., se spodobi hvaležnost in pohvala. Tudi za doneske v obrambni sklad, tiskovinski sklad izrekamo vsem skupinam iskreno zahvalo!

Zrno do zrna pogača, kamen do kamena palača. Spomnimo se besed velikega vojskovodja, kateri je rekel, za ojno je treba tri reči: prvič denarja, drugič denarja in tretjič zopet denarja. Prispevajte v organizacijski sklad J. S. Z. Za vzgled naj Vam bodo sledeči: Skupina J. S. Z. Mengeš 52 K 72 vin. Neimenovan 10.71 K, skupina Kropa 210 K, Z. M. 26 K, skupina Preska 300 K, skupaj 599 K 42 vinarjev. Bog plačaj! Zavedajte se našega, ki ste jo sprejeli od Vaše organizacije. Dolžnost skupin in članov je, da zbirajo za »organizacijski sklad J. S. Z.« Vsak vinar je dobrodošel! Pišite po nabiralno polo in položnico in v krogu prijateljev se spomnite organizacijskega sklada. Zbirajmo in sezidali si bomo stavbo, katere bo zavetišče vsem poštenim in krščansko mislečim delavcem in delavkam.

Jugoslovanska Strokovna Zveza.

Mariborsko zborovanje leta 1920. Na prvi strani današnjega lista priobčujemo oklic na tabor krščanske mladine, ki se bo avgusta leta 1920, vršil v Mariboru. V pripravljalnem odboru je tudi naš predsednik tov. Jože Gostinčar. Ker se bo istočasno zbrala v Mariboru tudi naša kršč. delavska organizacija, opozarjamo tovariše in tovarišice na to s pozivom, da se pripravljajo na ta naš zbor!

Tržič. Jugoslovanska strokovna organizacija je v nedeljo ponovila »Divjega lovca« v našem Domu. Pravijo, da je blagajničar zadovoljen z uspehom.

Tobačno delavstvo.

Nad škandalozno upravo tobačnih monopolov in finančno ministrsko upravo je tobačno delavstvo skrajno ogorčeno. Obiljubljene draginjske doklade, ki bi morale biti izplačane tobačnemu delavstvu s 1. novembrom, se zdaj niso izplačane. Delavstvo je dalo že duška svoji nevolji s tem, da se je zbralo vse pred ravnateljstvom tobačne tovarne.

Zglasilo se je tudi v svrhu posredovanja pri narodnem predstavniku Jožetu Gostinčarju, predsedniku Jugoslovanske Strokovne Zveze. V imenu 900 tobačnih delavcev in delavk JSZ je zahteval odbor JSZ posebno deputacijo v Beograd. Delavstvo se pripravlja na nov demonstrativen shod.

Delavstvo papirnic.

Vevče. V nedeljo, dne 4. januarja, ob 8. uri dopoldne se vrši velik delavski shod v prostorih Ljudskega doma pri Devici Mariji v Polju. Ker gre za koristi pa-

pirniškega delavstva, je dolžnost vsakega papirniškega delavca in delavke, da se udeleži shoda. Obenem se bodo razložile ovire in zapreke, katere so napravili gotovi ljudje s političnim ozadijem. Pokažite jim z obilno udeležbo na nedeljskem shodu, da ne marate pri mezdnem gibanju nobenih političnih spletk.

Železničar.

Izredni občni zbor »Prometne zveze« se vrši prvo nedeljo v januarju, dne 4. januarja 1920 ob 10. uri dopoldne v Ljubljani v prostorih poleg pisarne JSZ — Jugoslovanska tiskarna, II. nadstropje. — Dnevni red je: Nova pravila »Prometne zveze«, reorganizacija »Prometne zveze« in slučajnosti. Udeležite se občnega zbora vsi člani železničarji; vabljeni so tudi vsi ostali železničarji, ki žele, da se razmahne »Prometna zveza« in da bo prinašala čimvečjo stanovsko korist. — Kdor zanemarija se sam, ga zanemarijo drugi.

Kovinar.

Sava-Jesenice. Dolgo časa so že rismo oglašili v našem strokovnem glasilu. Tovariši drugod bodo mogoče mislili, da spi-mo spanje pravičnega. Da pa ta rum vržemo od sebe, bomo navedli v kratkem delovanje naše skupine med časom tiskarske stavke. Imeli smo slučaj, da ni tovarna hotela sprejeti delavca, člana skupine, v delo, akoprav je imel omejenji-že čez 20 službenih let v tovarni Kranjske industrijske družbe na Jesenicah. Sprejet je bil na posredovanje skupine J. S. Z. na Jesenicah. Nadalje smo vložili več spomenic na različna merodajna mesta glede raznih težkoč in ovir, ki jih ima delavstvo. Poleg tega se vrše redni tedenski sestanki, na katerih se člani utrjujejo duševno in telesno. Tovariši! Le s pravo izobrazbo nam bo mogoče kljubovati nasprotnikom in si priboriti pošteno, delavca vredno življenje. — Somišljeniki in tovariši! Oklenimo se svoje organizacije Zveze kovinarjev, ker le v njej je rešitev krščansko-socialnega delavca trpin!

Guštanj. Mezdno gibanje je prineslo delavcem 30 % poviška plače, 33 delavcem pa šesttedenski dopust ali s polovično plačo ali pa s tolažbo na boljše čase. Ne od prvega ne od drugega ne morejo živeti. Žalostno pa je, da ta »prisilni dopust« pri rdečih delavskih zastopnikih ni našel odpora. Da so bili poslani na dopust na zimo kmečki sinovi in lastniki hišic, se imajo edinele zahvaliti svojim zaupnikom. Pravijo, da dela ni, ker ni premoja. J. S. Z. se je z odločnim protestom obrnila na deželno vlado in sedaj pride premoja. Sedaj pa surovega železa ni, ne olja, ne karbita. Vse nekako čudno izgleda, kot bi gotovi ljudje imeli svoj dobiček, če so delavci nezadovoljni in je grof z obratom pasiven. Tudi od poviška plače delavci nimajo nič. Sedaj so nam takoj zabelo nastavili na 42 K in pšenično moko plačujejo po 7 K in sol po 7 K. Klin žene klin, sreče in miru pa ni. Delavci so izdani po svojih rdečih voditeljih na milost in nemilost demokratskemu kapitalizmu. Potem ko bodo isti popolnoma podjarmljeni, pridejo na vrsto kmetje in obrtniki; potem pa »Živio Jugoslavija!«. Sociji in kršč. delavci in kmetje pa se le bimo medseboj, saj kapitalizem gode koračnico.

Guštanj. J. S. Z. se lepo razvija in dobiva vedno novih članov. Vedno bolj prodira prepričanje, da socijem vera res ni privatna stvar, kar so prej mnogi verjeli in obenem tudi spoznanje, da sila v naši državi ne prinese rešitve, ampak pošteno delo, združeno z organizacijo, ki ima zaslonbo pri vseh stanovitih, razen pri kapitalistih.

Guštanj. (Smrtna kosa.) Dne 20. dec. 1919 je umrl delavec Ivan Dretnik. Bil je svoj čas član J. S. Z. Ob času rdečega nasilja meseca majnika pa je omahnil k socijem. Po mišljenju krščanski mož in pošten je bil rajni. Zapustil je ženo in četvero otrok.

Rudar.

Črna. V torek dne 6. januarja 1920 dopoldne se vrši shod Jugoslovanske Strokovne Zveze. Poroča glavni tajnik Anton Komlanec. Pridite v obilnem številu. Shod je važen, ne zamudite prilike!

Črna. Nezadovoljnost z našimi delegati je velika in splošna je zahteva med delavci, da isti odstopijo. Zato pa se tudi že prav živahno razpravlja o volitvah novih zastopnikov. Da po starem načinu, kakor se je volilo do sedaj, ne gre več, mora sprevideti vsak, kdor sodi nepristransko. Ker pa je danes vse, kar se količjak briga za delavska vprašanja, organizirano pri eni ali drugi organizaciji, bo treba misliti pri novih volitvah tudi na nov način volitve. Gotovo bo zato najprimernejši proporc, ker na ta način bodo zastopane vse organizacije; kar pa ni organiziranega delavstva, se razdeli med organizacije. Radovedni smo, kakšno strukturo bodo zavzeli socialni demokrati. Če imajo

količjak demokratičnega duha, morajo ta predlog odobravati; če bodo pa skušali zopet z nasiljem spraviti za zastopnike samo svoje pristaše, je to jasen dokaz, da že sedaj čutijo, da je zaupanje do njih med delavstvom že zelo plitvo in da tudi strah pred raznimi grožnjami vedno bolj gine ter se njih vpliv že zelo nevarno maha. Zato pa čem hujši bo teror od strani socialnih demokratov na delavstvo, tem večji bo odpor proti nasilju in tem prej se bo porušila že itak trbala stavba socialne demokracije!

Mežica. V torek na dan sv. Treh kraljev, to je 6. jan. 1920, ob 3. uri pop. se vrši shod J. S. Z. Predava glavni tajnik Anton Komlanec. Ker so shodi zelo redki, zato se gotovo udeležite v obilnem številu vsi. Če bo med člani vladala zavest, da ne sme zamuditi nobenega shoda ali sestanka, bo šele organizacija res organizacija.

Cestar.

Cestarska seja JSZ se vrši prvo nedeljo, dne 4. januarja 1920 ob 9. uri dopoldne v Ljubljani v pisarni JSZ, Jugoslovanska tiskarna, II. nadstropje.

Celje. Občni zbor državnih cestarjev, organiziranih pri J. S. Z., se vrši na Kraljevo, dne 6. prosinca, ob 9. uri dopoldne v vrtni dvorani hotela Beli vol. Tovariši! Pridite množestveno, ker gre za vaše važne zadeve!

28 mest cestarjev. Gradbeno ravnateljstvo razpisuje 28 mest cestarjev, in sicer v gradbenem okraju Ljubljanskem 1, v Kranjskem 4, v Novomeškem 1, v Celjskem 1, v Mariborskem 4, v Velikovškem 14 in v Borovljskem 3, z mesečno mezdo 60 K, pravico do 8 štiriletnic po 60 K in nagrado za službeno stanovanje v letnem znesku 100 K za one, ki niso nastanjeni v erarični cestarski hiši. Dekler velja naredba o draginjskih dokladah, se izplačujejo te po določilih navedbe z dne 28. junija 1919 št. 575. Pravilno kolekovane prošnje za ta mesta je vložiti pri gradbenem ravnateljstvu za Slovenijo v Ljubljani (Turjaški trg št. 1) ali pa pri vodstvu dotičnega stavbnega okraja do dne 31. januarja 1920. Prošnji je treba priložiti: 1. rojstni (krstni) in domovinski list; 2. spise o dovršeni vojaški službi; 3. uradno zdravniško spričevalo o telesni sposobnosti za cestarsko službo; 4. izpričevalo o naravnosti; 5. dokazilo, da je prosilec več slovensčine v besedi in pisavi. Mesto se podeli definitivno po enoletnem zadovoljivem službovanju, onim pa, ki so v cestarskih poslih poslih že izvežbani, takoj ob imenovanju. Prošilci, izurjeni v kakšni stavbeni obrti, nadalje oni, ki so bili že pri vzdrževanju cest zaposleni kot stalni delavci, in vojni invalidi, ki so sicer sposobni za tako službo, imajo prednost pri podelitvi izpraznjenih mest. V ostalem pa si gradbeno ravnateljstvo glede podelitve služb pridržuje prosto roko. — V Ljubljani, dne 24. decembra 1919.

Slamnikar.

Zahvala. Podpisani se najiskrenejše zahvaljujem tovarišicam slamnikaricam, ki so mi izročile po gđni. Brigiti Cedilnik iz Rodice nepričakovan dar v znesku 100 K. Bog vam povrni! Želim vsem obilo sreče v tujini, ker vam domovina žal ne more dati vašega kruha. Ob povratku kličem vsem veselo in srečno svidenje. Vaš vdani Anton Kogej.

Viničar.

Ljutomer. Na Stefanovo se je na prvem občnem zboru izvolil odbor skupine Jugoslovanske Strokovne Zveze, ki se je konstituiral sledeče: Jožef Šut, viničar, predsednik; Ig. Topličar, viničar, podpredsednik; Alojzija Terstenjak, zapisnik in blagajna; Rubin Jožef, viničar, Mihalič Matija, delavec, Vogrinec Janez, viničar, odborniki; Pukšič Alojzij, viničar, Zadravec Franc, viničar, zaupnika. — Skupina šteje sedaj 60 rednih članov. Daljše poročilo sledi.

Viničarska skupina JSZ se je ustanovila v Podgradju. Šteje 70 članov.

Bolniški strežniki.

Skupina na Studencu je priredila božičnico z vpriporitvijo iger »Na Božič« in »Kmet Herod« dne 24. dec. 1919.

Zanimivost iz vladnih upravnih krogov. V garnizijski bolnici je vojaška uprava odputila vse bolniške strežniške osebe zaradi pomanjkanja denarja. Nekatere osebe so služile v bolniški strežbi že 20 let. Zdaj so brez dela in jela in doma ko vrabec sredi zime.

Organist.

Organistovsko krušno vprašanje je pereče. Malokdo ali pa nihče ni bil vsled vojnih razmer tako prizadet kakor orga-

nist. Bodo organistovo in njegove družine si lahko predstavljali, če pomisliš, da so mnogi imeli po 30, po 27 K mesečne plače skozi vso strašno vojno, njeno pomanjkanje in grozo in da še zdaj ni boljše. Recimo, da si kdo izrednim potom priživotari na razne načine še drugih 70 ali 100 kron. Kaj je to danes 3 krone na dan zate, za družino, za hrano, za perilo, za obutev, za obleko? To se pravi z lakoto in pomanjkanjem ubijati in ubiti še več ljudi, kot jih je meč.

Organisti so si organizirali svojo skupino, organistovsko zvezo v okviru J. S. Z. Obrnili so se za izredno podporo na vlado, na poverjeništvu za uk in bogočastje in na socialno skrbstvo. Organisti niso krivi, da je nastala vojna. Organisti niso krivi draginje in pomanjkanja. Organisti niso krivi neznosnih razmer. Krive so javne razmere v rokah. Javne razmere uravnava država. Država ima moč in sredstva, da krivico popravi, da nedolžno trpečim da zadoščenje in jim varuje življenje.

Država izdaja sicer denar za umetnostne stvari. Vzdržuje muzeje in podpira nabiranje narodnometnostnih zbirk. Ali kaj je več vredno na zemlji kot človeško življenje? Pa tudi če gleda kdo stvar iz ljudske umetnostne kulture. Kdo je bolj združen z njo in v čistem smislu ko organistovski stan?

Ugovor, da naj posamezne cerkve gledajo na življenje svojih ljudi, je v današnjih časih bridko slab izgovor. Cerkve niso krive koruptnih javnih razmer, in če še tako gledajo, neumnosti javnih faktorjev zabraniti ne morejo. Tudi posamezni kraji niso krivi. Zdej v teh nasilnih časih ima velpremoženje tistih, ki so sokrivi in del njihovega donosa v rokah države; zato more in mora pomagati.

Organizirani organisti pomnite, da ima vsak pošten delavec pravico do življenja. Hribar, zastopnik naše države, se je vozil po Pragi s šestimi konji. Mislim, da bi se ravno tako lahko vozil z enim perom. In Kristan na svojih potovanjih bi tudi lažje izhajal z enim tisočcem na dan, kot organist celo leto. Kjer je denar za nepotrebne reči, mora biti tudi za potrebe.

Organisti vkup! Treba bo novih korakov.

Aprovizacija.

a Krušne komisije bodo uradovale v soboto, dne 3. januarja in v ponedeljek, dne 5. januarja 1920 vsakokrat od 8. do 12. ure dopoldne. Izdajale se bodo izkaznice za cenejša živila strankam, ki so že vložile vprašalno polo, in sicer: Strankam s črkami od A do K v soboto in strankam s črkami L do Ž v ponedeljek.

a Novih vprašalnih pol krušne komisije ne bodo sprejemale in reševale, ker morajo priti preje pred posebni odsek, da presodi, ali je prosilec potreben ali ne. Zamudniki zamorejo oddati svoje pole le na magistratu, in sicer od torka naprej.

a Zamudniki, ki so že predložili vprašalno pole, pa ne bi prišli h krušni komisiji, dobe izkaznice za živila šele tedaj, ko se to objavi v listih.

a Vsi krušni komisariji se vabijo, da se zanesljivo udeležijo kratke seje, ki se vrši v petek, dne 2. januarja 1920 ob 6. uri zvečer v veliki dvorani na magistratu.

Narodno gledališče.

Opera.

Dne 31. decembra, sreda popoldne ob 4. uri: »Dijak prosjak«. Izven abon.

Dne 1. januarja, četrtek: »Lepa Helena«. Izven abon.

Dne 2. januarja, petek: »Rusalka«. Abonement B.

Drama.

Dne 31. decembra, sreda popoldne ob 3. uri: »Na Pologu«. Izven abon.

Dne 1. januarja, četrtek popoldne ob 3. uri: »Pepekka«. Izven abon.

Dne 1. januarja, zvečer: »Korenček« — Ženitev. Izven abon.

2. januarja, petek: »Hlapci«. Abon. E.

Izdajatelj konzorcij »Večernega lista«.

Odgovorni urednik Jože Kutar.

Tiska »Jugoslovanska tiskarna« v Ljubljani.

Dobrodelna efektivna loterija

društva »Dobrodelnost« v Ljubljani v karini sirot, siročec, invalidov in hiralcev. 1317 dobilov in skupni vrednosti 80.000 K.

Glavni dobitnik v urednosti

20.000 kron.

Srečka 2 kron. Srečka 2 kron.

Srečke se naročajo v loterijski pisarni v Ljubljani, Poljanski nasip št. 10.

žrebanje bo 3. febr. 1920 ob 6. uri zvečer.